

NOVI KOORDINATNI SISTEM V ZEMLJIŠKEM KATASTRU ALI NOVE KOORDINATE ZEMLJIŠKEGA KATASTRA?

Jurij Režek

Že leta se geodeti ukvarjamo z vprašanji o položajni natančnosti podatkov zemljiškega katastra ter zagotavljanjem časovne ažurnosti podatkov te evidence. Če je vprašanje položajne natančnosti predvsem zgodovinsko in tehnično, je drugo stvar geodetskih (in upravnih) postopkov. Slednje Geodetsko upravo obremenjuje s številčnostjo zadev in zaostanki. Razbremenitev je težko pričakovati, ne da bi se hkrati lotili vprašanj smotrnosti postopkov, razdelitve, organizacije in učinkovitosti dela. Sem sodi tudi vprašanje informacijske podpore, saj si v sodobni družbi brez nje lastnega dela in storitev strankam ne moremo zamisliti.

Prav breme, ki ga prinaša sprotno zagotavljanje zadovoljive kakovosti zemljiškega katastra, pogosto ob rob in nekam v prihodnost potiska vprašanje, ali se morda ne da bolje, hitreje in učinkoviteje. Lahko si odgovarjamo s pavšalno ugotovitvijo, da je kakovost zemljiškega katastra takšna, kot jo družba potrebuje. Če ne zahteva več (in za to ne zagotovi virov), potem je v redu to, kar je na voljo. Vprašanje pa je, ali s takim razmišljanjem sami ne podcenjujemo sposobnosti geodetske skupnosti in svoje stroke. In ali potem lahko zamerimo tistim, ki nas kritizirajo?

Pred leti smo se spopadli s strokovno-tehničnimi zadevami, s katerimi lahko odgovorimo na prvi del uvodnega vprašanja, in sicer z uvajanjem novega, evropskega koordinatnega sistema. Ob vrsti razlogov, ki smo jih zapisali v strategijo iz leta 2004 (sprejela jo je vlada), smo zagotovili novo matematično podlago, fizično vzpostavili njegovo horizontalno komponento. Omogočili smo uporabo najsodobnejših tehnologij za natančnejšo in učinkovitejšo geodetsko izmero, ne le na področju nepremičninskih evidenc, temveč tudi za zajem prostorskih podatkov nasploh. S tem smo v nekem smislu prekinili vez s preteklostjo, ki je trajala nekaj desetletij (dosedanji koordinatni sistem) ali celo stoletij (v primerjavi z začetki zemljiškokatastrske izmere). Ob nizu dejavnosti, ki so bile namenjene uvajanju tega koordinatnega sistema, in izkušnjah, ki smo si jih nabrali v zadnjih letih, lahko rečemo, da smo tudi tehnologijo in način izvajanja geodetske, torej tudi zemljiškokatastrske izmere sprejeli in obvladali.

Ob uvedbi novega koordinatnega sistema in tehnološki posodobitvi izvajanja geodetskih izmer se samo po sebi izpostavlja vprašanje, ali ni smiselno ponovno proučiti stare zamisli o izvedbi nove izmere zemljiškega katastra. Nimam v mislih vseslovenskega projekta izmere po vzoru iz predprejšnjega stoletja, temveč dobro premišljen in pripravljen program izmere posameznih območij, ki so vsako zase preveč pomembna, da bi podatke (le) z matematičnimi metodami

izboljševali in usklajevali s sosednjimi. Tak program in projekt terja tudi prepričevanje politike in politično podporo, saj je le tako mogoče zagotoviti finančne vire za njegovo izvedbo (naj bodo iz državnega proračuna, proračunov lokalnih skupnosti ali pa iz evropskih razvojnih skladov).

Seveda tudi nova izmera zemljiškega katastra sama po sebi ne bo privedla do pravega cilja; zadovoljstva države in uporabnikov, ker jim geodezija omogoča kakovostne (in zanesljive), položajno in časovno točne ter dostopne podatke in storitve. Hkratni premisleki, kdo lahko najučinkoviteje ter odgovorno in verodostojno izvaja geodetske postopke na področju zemljiškega katastra, informacijska prenova vodenja in združevanje nepremičninskih evidenc, proučitev samovzdržnosti in trajnosti delovanja nepremičninskega sistema so nujni spremljevalci razprav o novi izmeri v zemljiškem katastru. Te teme niso nove, vendar je pred nami novo štiriletno politično obdobje in morda je še čas in priložnost, da oblikujemo predlog in zagotovimo podporo zanj.

Iskanje tako pomembnih odgovorov zahteva predvsem soglasje stroke in pripravljenost za sodelovanje vseh tako imenovanih geodetskih subjektov. Cilj je prevelik, a gotovo vsakemu od teh subjektov in vsakemu posamezniku ponuja priložnosti. Ali pa bomo samo uvedli novi koordinatni sistem v zemljiški kataster in ne bomo dali zemljiškemu katastru novih koordinat za naprej?

Tudi o tem se bomo pogovarjali na 38. geodetskem dnevu. Vabljeni!

mag. Jurij Režek
predsednik Zveze geodetov Slovenije